EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.4.2025
COM(2025) 171 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE JA KONTROLLIKOJALE

Tarbija-, Tervise-, Põllumajandus- ja Toiduküsimuste Rakendusameti, Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Rakendusameti, Väikeste ja Keskmise Suurusega Ettevõtjate Rakendusameti, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti, Innovatsiooni ja Võrkude Rakendusameti ning Euroopa Teadusuuringute Rakendusameti hindamine

{SWD(2025) 87 final} - {SWD(2025) 88 final} - {SWD(2025) 89 final} - {SWD(2025) 90 final} - {SWD(2025) 91 final} - {SWD(2025) 92 final}

Sõnastik

Mõiste või lühend	***Tähendus või määratlus***
Amet	rakendusamet
CBA	kulude-tulude analüüs
Chafea	Tarbija-, Tervise-, Põllumajandus- ja Toiduküsimuste Rakendusamet
CINEA	Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet
komisjon	Euroopa Komisjon
EACEA	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Rakendusamet
EASME	Väikeste ja Keskmise Suurusega Ettevõtjate Rakendusamet
Eismea	Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet
ERCEA	Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet
EL	Euroopa Liit
HADEA	Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet
HR	personal
INEA	Innovatsiooni ja Võrkude Rakendusamet
IT	infotehnoloogia
REA	Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet
SFS	üksikasjalik finantsselgitus
ELTL	Euroopa Liidu toimimise leping

1. SISSEJUHATUS

Oma eesmärkide saavutamiseks toetab Euroopa Liit arvukate rahastamisprogrammide kaudu mitmesuguseid poliitikavaldkondi. Programmide raames antakse liikmesriikidele, ettevõtjatele, teadlastele, vabaühendustele ja teistele toetusi ja muud liiki rahalisi vahendeid.

ELi toimimise lepingu artikli 317 kohaselt vastutab ELi eelarve täitmise eest komisjon. Vastavalt finantsmääruse[1] artiklile 62 täidab komisjon eelarvet mitmel viisil: otse, koostöös liikmesriikidega või kaudselt, usaldades eelarve täitmise ülesanded kolmandatele isikutele (nagu kolmandad riigid, liikmesriikide organisatsioonid, rahvusvahelised organisatsioonid, avaliku ja erasektori partnerlusel põhinevad asutused).

Pärast määruse (EÜ) nr 58/2003[2] vastuvõtmist otsustas komisjon, et teatavate otseselt hallatavate programmide puhul oleks tulemuslikum ja tõhusam delegeerida teatavad rakendusülesanded oma rakendusametitele. Komisjon on nendele ametitele ajapikku delegeerinud üha rohkem ELi rahastamisprogramme. See on võimaldanud komisjonil keskenduda oma peamistele institutsioonilistele ülesannetele.

Rakendusametid on juriidilise isiku staatusega liidu asutused, kes rakendavad ELi rahastamisprogramme, haldavad projektide mõningaid või kõiki etappe, teevad selleks vajalikke kontrolle ja täidavad seonduvaid eelarveid. Tegemist on komisjoni järelevalve all tegutsevate iseseisvate asutustega.

Juhtimisülesannete delegeerimine rakendusametitele allhanke korras peab siiski jääma ELi toimimise lepingus sätestatud institutsionaalse süsteemiga seatud piiridesse. See tähendab, et selliste ELi toimimise lepinguga institutsioonidele antud ülesannete puhul, mis nõuavad poliitiliste valikute täideviimisel kaalutlusõigust, ei tohi allhanget korraldada. Samuti tuleks allhanke kohta teha kulude-tulude analüüs.

Iga rakendusameti tegevust hinnatakse iga kolme aasta järel, et teha kindlaks, kas amet toimib hästi ja kas kulude-tulude eelanalüüsis prognoositud tulemused on saavutatud[3]. Käesolev hindamisaruanne hõlmab kuut rakendusametit, kellele komisjon on usaldanud programmide rakendamise 2014.–2020. aasta mitmeaastases finantsraamistikus:

- Tarbija-, Tervise-, Põllumajandus- ja Toiduküsimuste Rakendusamet (Chafea)[4];
- Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Rakendusamet (EACEA)[5];
- Väikeste ja Keskmise Suurusega Ettevõtjate Rakendusamet (EASME)[6];

---

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid.

2 Nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded (EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj).

3 Nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 58/2003 artikkel 25.

4 Komisjoni 17. detsembri 2013. aasta rakendusotsus 2013/770/EL, millega asutatakse Tarbija-, Tervise- ja Toiduküsimuste Rakendusamet, muudetud komisjoni rakendusotsusega 2014/927/EL.

5 Komisjoni 18. detsembri 2013. aasta rakendusotsus 2013/776/EL, millega asutatakse Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Rakendusamet.

6 Komisjoni 17. detsembri 2013. aasta rakendusotsus 2013/771/EL, millega asutatakse Väikeste ja Keskmise Suurusega Ettevõtjate Rakendusamet.

- Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet (ERCEA)[7];
- Innovatsiooni ja Võrkude Rakendusamet (INEA)[8];
- Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet (REA)[9].

Hindamisperioodid olid rakendusametite puhul erinevad, kuna ametid on loodud eri aegadel. Chafea, INEA ja EASME hindamisel uuriti 2017.–2021. aastat ning EACEA, ERCEA ja REA puhul 2018.–2021. aastat.

Hindamisel analüüsiti, kas amet on täitnud oma ülesandeid tõhusalt ja tulemuslikult ning kas ameti portfelli haldamises esineb kattumisi, puudujääke või vastuolusid. Samuti uuriti, kas ameti ülesanded on selgelt eraldatud vastutava peadirektoraadi ja teiste rakendusametite ülesannetest.

Hindamise käigus tehti tagasiulatuv kulude-tulude analüüs, võrreldes kolmeaastase hindamisperioodi tegelikke tulemusi kulude-tulude eelanalüüsis prognoositud tulemustega[10]. Kõiki hindamisi toetasid välisuuringud,[11] mille tegemisel järgiti sama metoodikat ja kohaldati komisjoni parema õigusloome põhimõtteid[12].

Kõigi rakendusametite tegevusele avaldas ametite volituste lõppemise eel mõju COVID-19 pandeemia. Ehkki ametid järgisid pandeemiaga toimetulekuks komisjoni suuniseid, pidid nad kohandama oma igapäevast töökorraldust (nt digitaliseerima protsesse ning rakendama kodust töötamist ja kaugkoostööd) ja projektijuhtimist (nt pikendama või peatama projekte, mis tõi kaasa läbivaatamise ja maksete ajakava muutmise). See aeg oli oluline ka järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamise vaatenurgast.

Paljusid valdkondi, mida hindamist toetavates uuringutes soovitati parandada, on pärast pandeemiat juba käsitletud ning välja on pakutud delegeeritud programmide uus jaotus rakendusametite vahel, et tagada parem järjepidevus ning parandada koostoimet ja tõhusust.

1. aprillil 2021 loodi 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku raames INEA, EACEA, EASME, REA ja ERCEA õigusjärglastena uued rakendusametid. Samal ajal lõpetati Chafea tegevus ning loodi uus Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet (HADEA).

Kuue rakendusameti hindamisel oli võimalik teha võrdlev analüüs, võttes aluseks kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed näitajad, mida on kirjeldatud üksikasjalikumalt allpool.

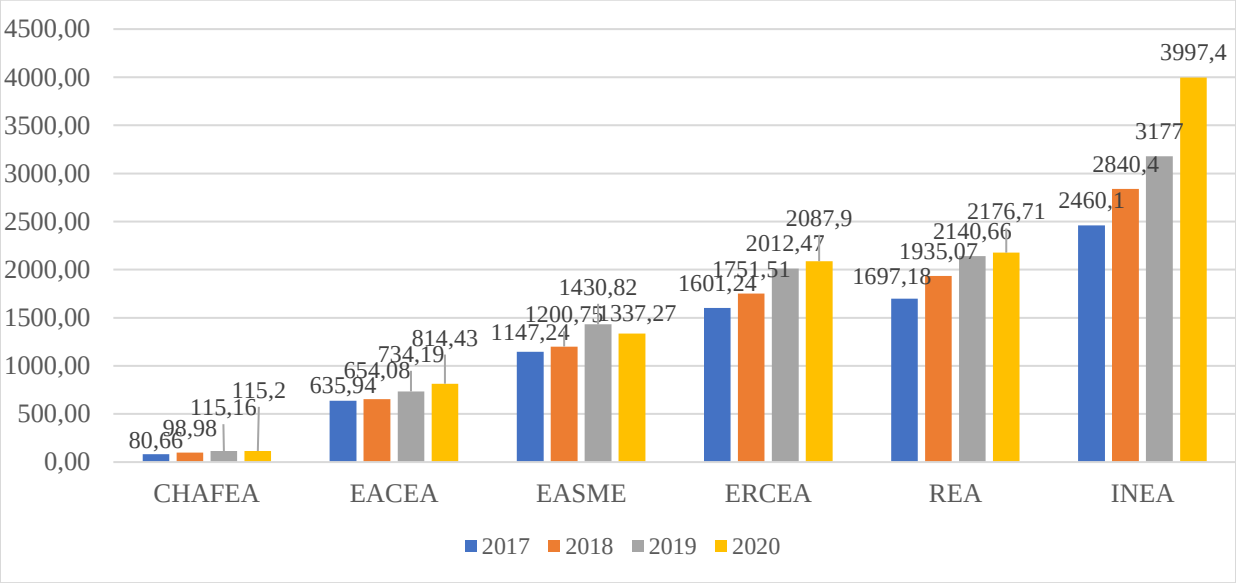
2. ÜLDINE TULEMUSLIKKUS

[7] Komisjoni 17. detsembri 2013. aasta rakendusotsus 2013/779/EL, millega asutatakse Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet.
[8] Komisjoni 23. detsembri 2013. aasta rakendusotsus 2013/801/EL, millega asutatakse Innovatsiooni ja Võrkude Rakendusamet.
[9] Komisjoni 13. detsembri 2013. aasta rakendusotsus 2013/778/EL, millega asutatakse Teadusuuringute Rakendusamet.
[10] Kulude-tulude analüüs, milles käsitletakse ELi programmide (2014–2020) rakendamisega seotud teatavate ülesannete delegeerimist rakendusametitele – lõpparuanne komisjonile, 19. august 2013.
[11] Uuringud: Chafea, EACEA, EASME, ERCEA, INEA, REA.
[12] Komisjoni parema õigusloome suunised (SWD(2021) 305 final) ja parema õigusloome vahendid. Suuniseid kohaldati proportsionaalselt. ELi lisaväärtuse ja asjakohasuse kriteeriumi ei olnud vaja hinnata, kuna ametid täidavad ülesandeid, mille komisjon on neile üle andnud, ja neid kriteeriume hinnatakse programmide hindamisel.

Üldiselt rakendasid kõik rakendusametid oma delegeeritud programme tõhusalt ning saavutasid suurenevaid tegevuseelarveid täites enamiku peamiste tulemusnäitajate puhul häid tulemusi. Ametid püüdlesid suurema tõhususe poole ja see saavutati, rakendades mitmesuguseid meetmeid alates asutusesisestest meetmetest (ümberkorraldamine, protsesside ja menetluste lihtsustamine) kuni korporatiivsemate ja valdkonnaüleste meetmeteni, nagu valideerimisteenuste konsolideerimine kõigi REA programmide puhul ning lihtsustatud eeskirjade ja menetluste kasutuselevõtt programmi „Horisont 2020“[13] puhul. Rakendusametite tõhusust suurendas ka IT-vahendite pidev täiustamine nii kohalikul kui ka ametite tasandil.

Allpool on esitatud rakendusametite tegevuseelarvete suurenemine analüüsitud ajavahemikul. Kõige rohkem suurenes aastatel 2017–2021 INEA (62 %) ja Chafea eelarve (42 %), kõige vähem EASME oma (17 %).

Rakendusametite tegevuseelarved (miljonites eurodes) maksetena, 2017–2020

Allikas: iga kolme aasta tagant toimuvat rakendusametite hindamist toetav uuring.

Rakendusametite puhul jälgitavad näitajad kajastavad finantsjuhtimist, eelkõige õigeaegset ettepanekute hindamist ja toetuste määramist (teavitamiseni kuluv aeg, toetuse määramiseni kuluv aeg ning maksete tegemine õigel ajal). Ametid saavutasid enamiku toetuste haldamise ja finantsjuhtimise tulemusnäitajatega seotud eesmärkidest, ehkki registreeriti mõni kõrvalekalle, nagu on üksikasjalikumalt kirjeldatud käesolevale aruandele lisatud komisjoni talituste töödokumentides.

COVID-19 pandeemia tekitas lisaraskusi projektijuhtimises. Rakendusametid reageerisid paindlikult, jälgides pidevalt olukorda, kohandades oma menetlusi ja rakendades uusi rahastamismeetmeid,[14] et täita pandeemia tõttu tekkivaid vajadusi.

[13] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1291/2013, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Horisont 2020“ aastateks 2014–2020.

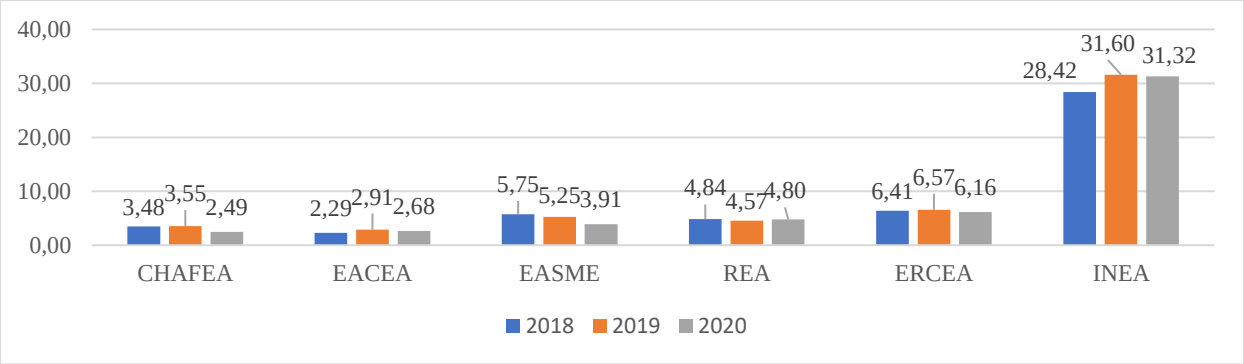
[14] Chafea puhul.

Mõni amet suutis sellises olukorras oma tulemuslikkust mõnes aspektis isegi parandada. Näiteks suurendasid REA ja INEA lepinguliseks tähtajaks tehtud maksete osakaalu ning ERCEA lihtsustas toetuste muutmise menetlust.

Pandeemia puhkemisega seoses täheldati ka väiksemaid viivitusi delegeeritud meetmete rakendamisel. REAs vähenes toetuse määramiseni kuluva aja eesmärgi kohaselt sõlmitud lepingute osakaal 2020. aastal 2 protsendipunkti võrra 98 %-le, kuna taotlejad küsisid enne toetuslepingu allkirjastamist oma konsortsiumidele lisaaega vajalike halduskohustuste täitmiseks. EASMEs väljendusid need viivitused näiteks projektide elluviimise tähtaegade pikendamises või tulemuste kohandamises, kui pandeemiast tingitud piirangud olid muutnud nende saavutamise võimatuks. Lisandusid töökoormust mõjutavad meetmed, nagu Euroopa Innovatsiooninõukogu üleeuroopaline häkaton COVID-19ga seotud probleemide lahendamiseks või Euroopa ettevõtlusvõrgustiku loodud nõustamisteenuste tarneahel. EACEAs olid pandeemia tõttu tekkinud viivitused tingitud programmide olemusest (noorte õppimine välismaal või kultuuri-/audiovisuaalprojektid).

Mis puutub eelarvesse töötaja kohta, siis suurima väärtuse võrreldes teiste rakendusametitega on saavutanud INEA. Selle põhjuseks on asjaolu, et INEA toetused Euroopa ühendamise rahastu programmi raames olid keskmiselt suuremad[15]. Teadusprogramme rakendavad ametid saavutasid paremaid tulemusi kui EACEA ja Chafea. EACEA tagasihoidlikumad tulemused olid tingitud eelkõige programmiportfelli keerukusest ja mitmekesisusest, taotlejate ja abisaajate mitmekesisusest, taotluste ja toetuste suurest arvust ning toetuste väikesest keskmisest suurusest. Chafea puhul olid põhjusteks ameti väiksus, programmiportfelli mitmekesisus ning lisategevuste ja koostoime puudumine.

Rakendusametite eelarve töötaja kohta (täistööajale taandatud töötajate arv) kulukohustustena (miljonites eurodes), 2018–2020

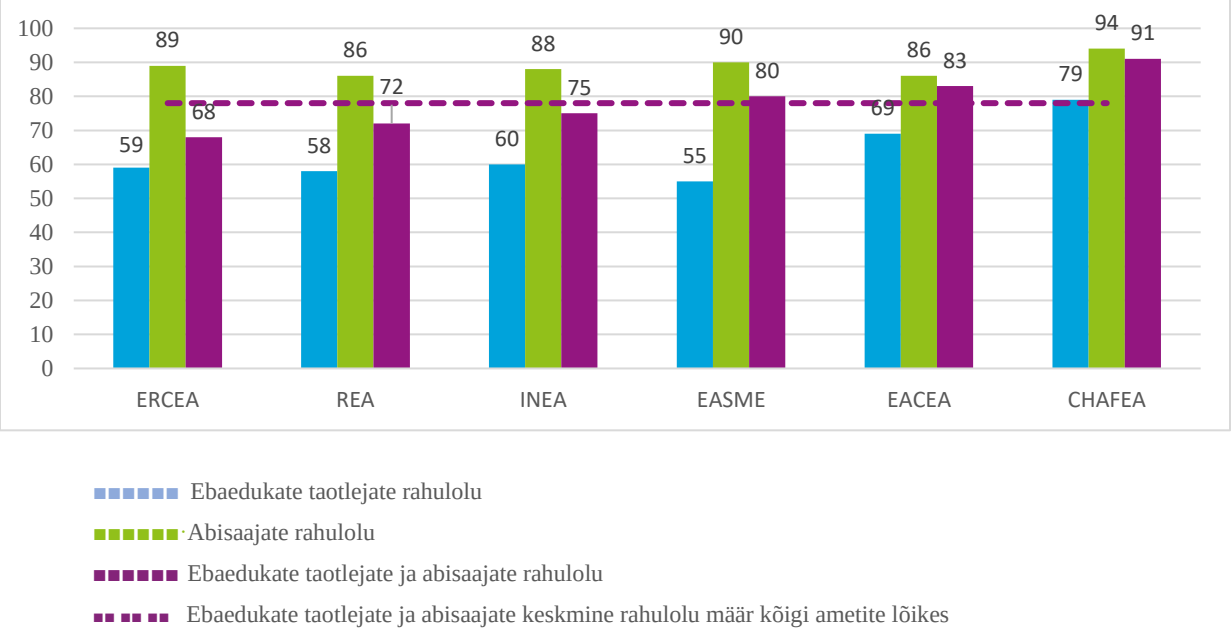
Allikas: iga kolme aasta tagant toimuvat rakendusametite hindamist toetav uuring.

Abisaajad andsid rakendusametite teenuste üldisele kvaliteedile positiivse hinnangu (86–94 %)[16]. Sama tegid eksperdid (92–99 %), vähemal määral ebaedukad taotlejad (55–79 %), nagu on näidatud üksikasjalikult allpool.

[15] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1316/2013, millega luuakse Euroopa ühendamise rahastu.

[16] Protsendivahemik kajastab väikseimat ja suurimat positiivsete hinnangute osakaalu asjaomases vastajate kategoorias.

Ebaedukate taotlejate ja abisaajate rahulolu määr kõigi rakendusametite lõikes

Allikas: iga kolme aasta tagant toimuvat rakendusametite hindamist toetav uuring.

Mis puudutab tehingute seaduslikkust ja korrektsust, siis kehtestab komisjon teadusuuringute raamprogrammid ja sisekontrollistrateegiad, valib välja auditeeritavad ja määrab kindlaks järelauditite intensiivsuse. Allesjäänud veamäärad jäid delegeeritud programmide enamiku osade puhul allapoole künnist. Mõni rakendusamet registreeris siiski programmide teatavate osade puhul künnist ületavad veamäärad – näiteks REA seitsmenda raamprogrammi[17] kosmose-, julgeoleku- ja VKEde meetmete puhul, mis on suuresti põhjendatav selle programmi keerukusega.

EASME ületas 2018. ja 2020. aastal süstemaatiliselt veamäära künnist konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi[18] programmi „Arukas energeetika – Euroopa II“ ja ökoinnovatsiooni programmi puhul ning COSME[19] puhul. Ent võeti leevendusmeetmeid, näiteks teavitati paremini abisaajaid ja parandati eelkontrollimehhanisme.

INEA allesjäänud veamäärad ületasid 2019. ja 2020. aastal Euroopa ühendamise rahastu telekommunikatsiooniharu jaoks seatud eesmärke, mille põhjuseks oli vabaühenduste ja VKEde aktiivne osalemine, personalikulude suur osakaal deklareeritud kuludes ja finantsaruannete tõendite vähene kasutamine.

[17] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta otsus nr 1982/2006/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse seitsmendat raamprogrammi (2007–2013).

[18] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 2006. aasta otsus nr 1639/2006/EÜ, millega kehtestatakse konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogramm (2007–2013).

[19] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1287/2013, millega kehtestatakse ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm (COSME) (2014–2020).

Chafeal oli 2019. aastal suur allesjäänud veamäär rahvatervise programmi[20] puhul, mis oli tingitud sellest, et valim hõlmas üht järelauditit, mille tulemusel nõuti tagasi suur summa (75 000 eurot, mis moodustas üle 50 % ELi toetusest). ERCEA ja EACEA allesjäänud veamäärad ei ületanud hindamisperioodil künnist.

Kõik rakendusametid lõid oma sisekontrolliprotsessid ja ajakohastasid neid pidevalt, et tagada raamatupidamisaruannete aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsusega seotud riskide nõuetekohane juhtimine. INEA kehtestas üldise kontrollistrateegia, mis hõlmab suurt hulka kontrolli- ja aruandlusmehhanisme. See võimaldas tähelepanelikult jälgida edusamme eesmärkide saavutamisel ning ennetada ja maandada kiiresti ja tõhusalt oma tegevusega seotud võimalikke riske. Ka REA ja ERCEA tõhustasid oma tegevust ja rakendasid parandusmeetmeid, et võtta arvesse Euroopa Kontrollikoja aastaaruannetes ja mis tahes muudes auditiaruannetes esitatud tähelepanekuid või soovitusi.

EACEA algatas oma sisekontrollisüsteemi põhjaliku läbivaatamise ja tegi kogu hindamisperioodi vältel pidevalt täiustusi, et järgida saadud auditisoovitusi. EACEA viis sellega seoses ellu ka EACEA ümberkujundamise projekti ja saavutas sisemise koostoime, koondades programmide teatavad äriprotsessid ja -menetlused horisontaalsetesse tugiüksustesse. Sellega loodi võimalus ulatuslikuks ametisiseseks liikuvuseks, et toetada karjääri arendamist ja kasutada võimalikult hästi ära töötajate pädevusi. Hindamisperioodi lõpuks oli EACEA-l tõhus ja usaldusväärne sisekontrollisüsteem, mis oli kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega.

EASME tegeles asjakohaselt kõigi hindamisperioodil kindlaks tehtud küsimustega, nagu tundlikke ametikohti käsitleva poliitika ajakohastamine,[21] ja andis selle kohta aru järgnevates iga-aastastes tegevusaruannetes[22].

Chafea kontrollis süstemaatiliselt olemasolevaid kontrollitulemusi ja näitajaid ning võttis arvesse tähelepanekuid ja auditisoovitusi. Amet parandas hindamisperioodil pidevalt oma finantsjuhtimist, koostades tehingute suhtes kohaldatava konsolideeritud mitmeaastase kontrollistrateegia, vaadates läbi rahastamiskorra, ühtlustades kontrolle ja töövooge ning töötades välja oma pettustevastase võitluse strateegia ja rakendades seda.

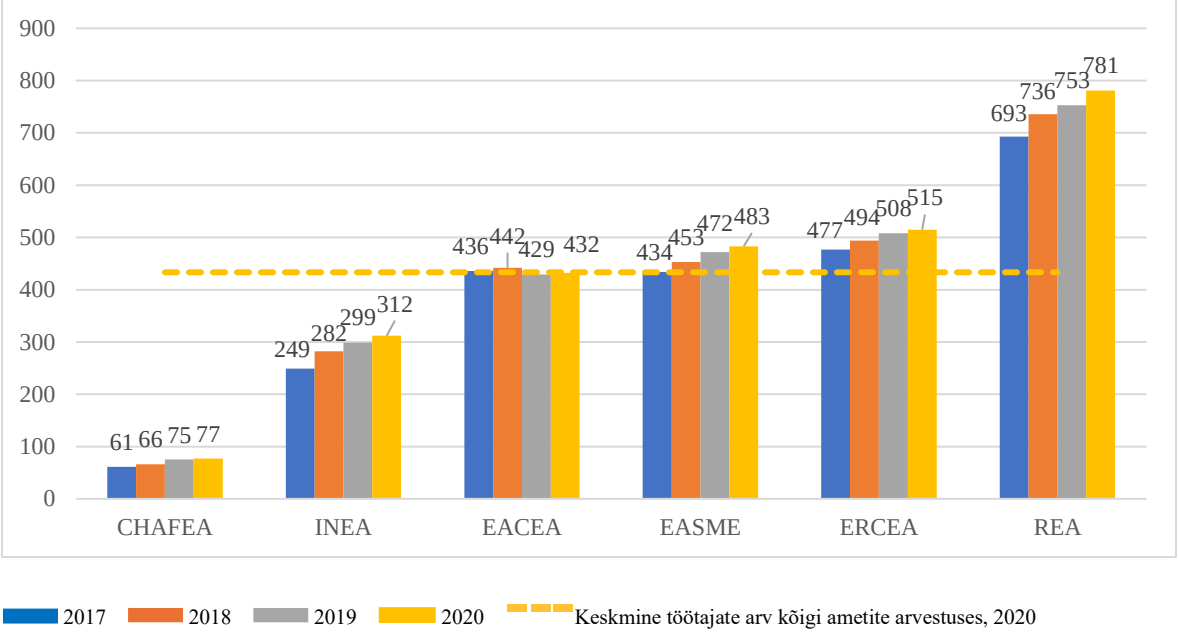
Hindamisperioodil suurenes kõikides rakendusametites (v.a EACEAs) täidetud ametikohtade koguarv. Kõige rohkem kasvas töötajate arv Chafeas (61 töötajalt 2017. aastal 77 töötajale 2020. aastal ehk 26 %) ja INEAs (249 töötajalt 2017. aastal 312 töötajale 2020. aastal ehk 25 %). Lõviosa ametite töötajatest tegeles programmide rakendamisega ja vaid väike hulk töötajaid oli määratud täitma tugifunktsioone.

[20] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta otsus nr 1350/2007/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse teine tervisevaldkonna tegevusprogramm (2008–2013).

[21] 2018 – ELi asutuste auditi lühikokkuvõte (europa.eu).

[22] 2019. aasta tegevusaruanne.

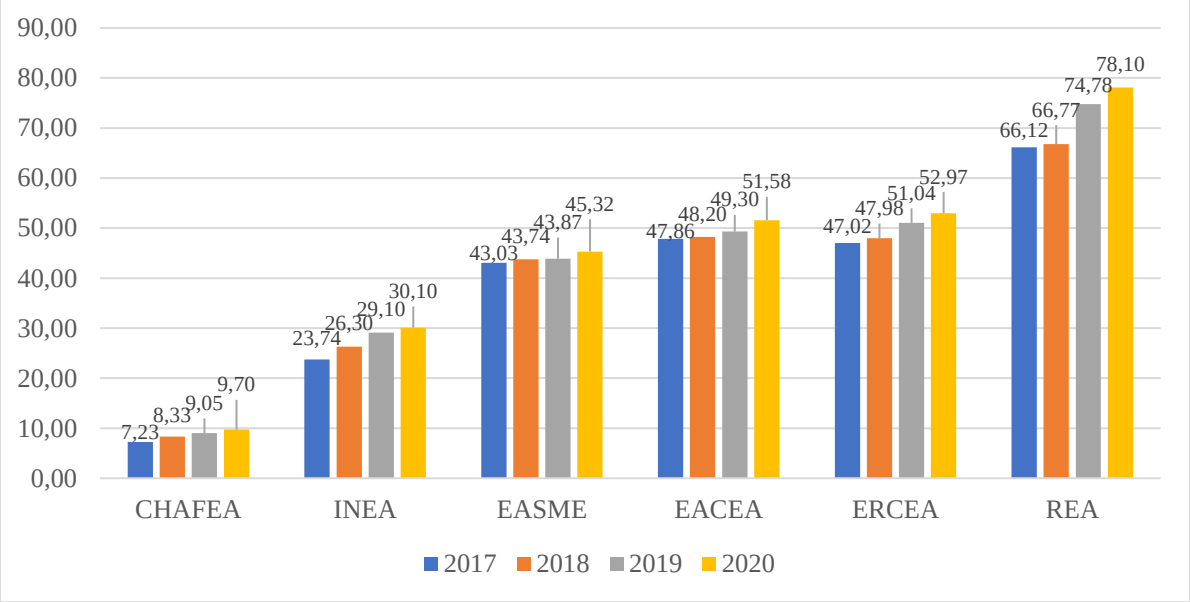
(Tegelikult täidetud) ametikohtade arv rakendusametites, 2017–2020

Allikas: iga kolme aasta tagant toimuvat rakendusametite hindamist toetav uuring.

Kooskõlas tegevuseelarve kasvuga suurenes hindamisperioodil kõigis rakendusametites halduseelarve. Kõige rohkem suurenes Chafea (34 %)[23] ja INEA eelarve (27 %), kõige vähem EASME (5 %) ja EACEA oma (8 %).

Rakendusametite halduseelarve (miljonites eurodes) maksetena, 2017–2020

Allikas: iga kolme aasta tagant toimuvat rakendusametite hindamist toetav uuring.

[23] See on seletatav i) tegevuseelarve ja ii) ameti töötajate arvu sarnase kasvuga.

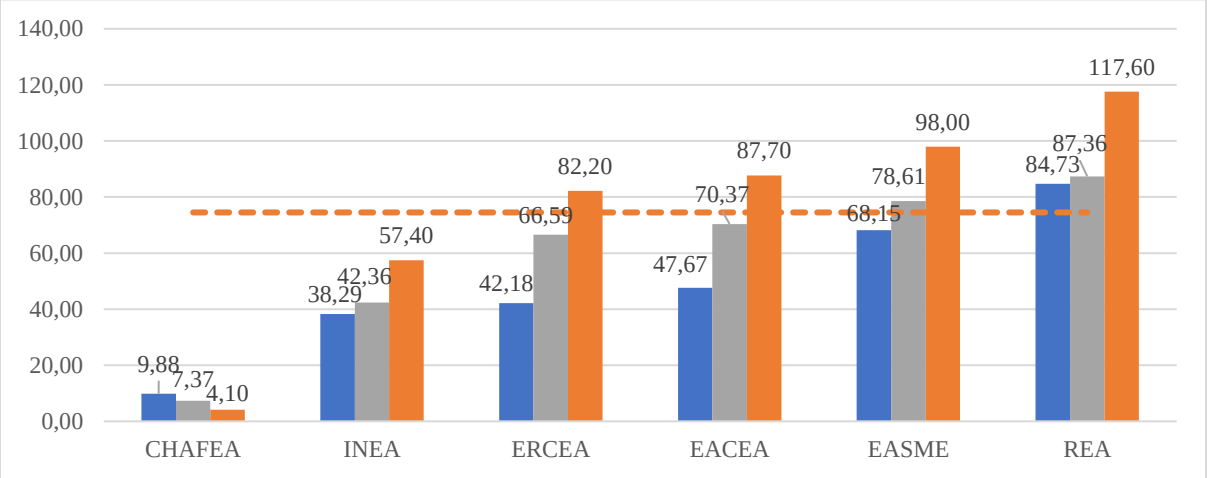
3. KULUTASUVUS

Tagasiulatuvas kulude-tulude analüüsis uuriti, kuivõrd oli iga rakendusamet saavutanud oma tulemused väiksemate kuludega kui kulud, mis oleksid tekkinud siis, kui komisjon oleks juhtinud programme ise.

Analüüs näitas, et rakendusametite tegelikud kulud olid oluliselt väiksemad kui komisjonisisese juhtimise hinnangulised kulud. Nagu leiti ka varasemal hindamisel,[24] oli enamiku ametite (v.a Chafea) tegelik kokkuhoid algselt prognoositud kokkuhoiust tublisti suurem. Ametite keskmine tegelik kokkuhoid oli 74,5 miljonit eurot.

Chafea kokkuhoid oli algselt prognoositust väiksem (4,1 miljonit eurot, samas kui üksikasjalikus finantsselgituses prognoositi 7,37 miljonit eurot ja kulude-tulude analüüsis 9,88 miljonit eurot). See on seletatav Chafea prognoositust suuremate personalikuludega,[25] mida oodatust väiksemad üldkulud (taristu- ja tegevuskulud ning programmitoe kulud) täielikult ei tasakaalustanud.

Hinnanguline kokkuhoid hindamisperioodil 2017/2018–2021 võrreldes tegeliku kokkuhoiuga (miljonites eurodes)[26]

Allikas: iga kolme aasta tagant toimuvat rakendusametite hindamist toetav uuring.

[24] Komisjoni aruanne COM(2020) 184.

[25] Chafea suuremad personalikulud võivad olla seotud järgmisega: i) ameti asukoht Luxembourgis, mis on suurema elukallidusega piirkond, mistõttu pidi amet sobivate kandidaatide ligimeelitamiseks pakkuma kõrgema palgaastmega ametikohti; ii) vajadus juhtida paralleelselt mitut programmi, milleks oli vaja rohkem spetsialiseerunud töötajaid, ning iii) ameti väiksus, mis suurendas kõrgema palgaga töötajate (keskastme ja tippjuhtide) mõju keskmisele palgale võrreldes teiste ametitega.

[26] Joonisel on näidatud kõigi ametite kokkuhoid, et seda oleks võimalik võrrelda. 2018. aastal pikendati REA volitusi; 2013. aasta algses kulude-tulude analüüsis ameti ülesannete ja töökoormuse muutumisega paraku ei arvestatud.

Paraku ilmnes hindamist toetavast uuringust ka see, et tegelikud tööjõukulud (I jaotis) olid võrreldes algsete prognoosidega kõigis rakendusametites suuremad, kuigi töötajate tegelik arv ja ELi vahenditest rahastatud personali koosseis oli kooskõlas üksikasjaliku finantsaruande prognoosidega.

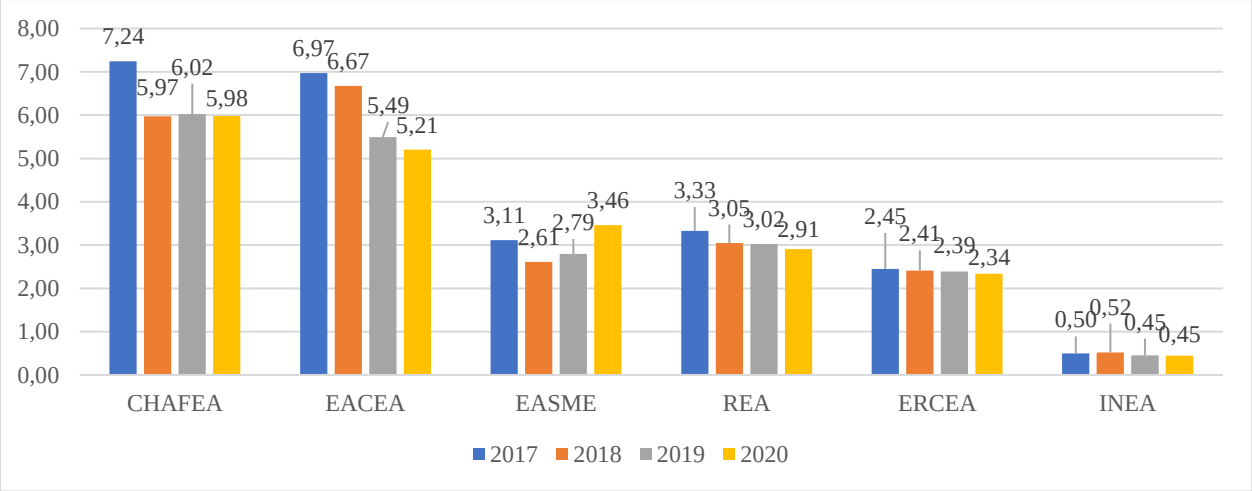
Tööjõukulud olid suuremad osaliselt seetõttu, et algsetes kuluprognoosides ei osatud täiel määral ette näha palkade indekseerimist, edutamist ega töötajate suurenevaid vajadusi. Peale selle olid prognoositud keskmisest suuremad rakendusametite tegelikud keskmised personalikulud – osaliselt seepärast, et ametitel olid kõrgema palgaastmega töötajad (kellel oli rohkem IT-oskusi), mis võimaldas ametitel suunata vahendid rohkem sisuga seotud ülesannetele (asjaolu, mida oli näha REA hindamisel), või seepärast, et mitme programmi paralleelseks juhtimiseks oli vaja spetsialiseerunud töötajaid (Chafeas), või lihtsalt vajaduse tõttu säilitada ametis töötamise atraktiivsus, võttes arvesse Luxembourgi suuremat elukallidust (Chafea puhul).

Suuremaid personalikulusid I jaotises tasakaalustasid väiksemad tegelikud kulud II jaotises (*taristu- ja tegevuskulud*) ja III jaotises (*programmitoe kulud*).

Veel üks näitaja, millega rakendusametite kulutasuvust mõõdeti, on programmijuhtimiskulud, mis kajastavad haldus- ja tegevuseelarve täidetud kulukohustuste suhet. Hindamine näitas, et enamik ameteid muutus aja jooksul kulutõhusamaks – välja arvatud EASME, kelle puhul see suhe küll suurenes 3,11 %-lt 2017. aastal 3,46 %-le 2020. aastal, kuid jäi keskmise tulemuse (3,39 %) lähedale ja allapoole seatud eesmärki (5,5 %).

Programmijuhtimiskulud vähenesid kõige rohkem EACEAs ja Chafeas, kus suhe paranes vastavalt 1,76 protsendipunkti (6,97 %-lt 2017. aastal 5,21 %-le 2020. aastal) ja 1,26 protsendipunkti (samal ajavahemikul 7,24 %-lt 5,98 %-le). Nende ametite programmijuhtimiskulud olid 2020. aastal siiski suuremad kui kõigi ametite keskmine, mis oli 3,39 %.

Rakendusametite programmijuhtimiskulud (haldus- ja tegevuseelarve kulukohustuste suhe), 2017–2020

Allikas: iga kolme aasta tagant toimuvat rakendusametite hindamist toetav uuring.

4. SIDUSUS

Nagu eespool märgitud, leiti hindamisel, et rakendusametid on võrreldes komisjonisisese juhtimisega programmide rakendamise juhtimiseks kulutõhusad struktuurid. Samas koosnes mõne ameti portfell erinevatest programmidest (EACEA, EASME, INEA, Chafea) või programmidest, mis hõlmasid mitmekesiseid teemavaldkondi (REA, ERCEA).

See tekitas keerulise töökeskkonna (suur töö- ja halduskoormus, erinevad eeskirjad ja menetlused, koordineerimine suure hulga vastutavate peadirektoraatidega) ning piiras võimalusi parandada programmijuhtimist ning kasutada ära koostoimet ja vastastikust täiendavust. Seetõttu oli vaja vähendada ametite portfellide ulatust, mida kehtivas mitmeaastases finantsraamistikus ka tehti.

Üldiselt näitas hindamine kõigi rakendusametite ja delegeeritud programmide puhul, et ametite ja vastutavate peadirektoraatide rollid on selgelt ja asjakohaselt piiritletud ning ühtki kattuvust ei tuvastatud, mis on kooskõlas õigusraamistiku ja vastastikuse mõistmise memorandumiga.

Chafea puhul nimetati siseauditi talituse aruandes[27] parandamist vajava valdkonnana kõrgetasemeliste missioonidega seotud ülesannete piiritlemist. Seda küsimust käsitleti Chafea ning põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi koostatud 2018. aasta sisesuunistes. Põllumajandustoodete müügiedendusprogrammi[28] portfelli üleandmisel Chafealt REA-le kehtestati lisameetmed, vaadates läbi koostöösuunised ning koostades sihtotstarbelise vastastikuse mõistmise memorandumi, mis sisaldab konkreetseid nõudeid põllumajandustoodete i) teavitus- ja ii) müügiedendusmeetmete rakendamiseks.

Mis puudutab ühiseid valdkonnaüleseid küsimusi, siis tehti hindamise käigus kindlaks vajadus töötada välja struktureeritud raamistik poliitika kohta süsteemse tagasiside andmiseks koos mehhanismiga konkreetsete poliitikataotluste käsitlemiseks. Selle küsimusega tegeleti kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku raames.

5. KOKKUVÕTE JA SAADUD KOGEMUSED

Rakendusametid on üldiselt osutunud ELi rahastamisprogrammide rakendamisel kulutõhusateks struktuurideks, mis võimaldavad komisjonisisese juhtimisega võrreldes märkimisväärselt kokku hoida. Ametid on saavutanud oma põhieesmärgid ja enamiku peamiste tulemusnäitajatega seotud eesmärkidest. Ametite peamised sidusrühmad hindasid pakutavaid teenuseid kõrgelt, mida näitab sidusrühmade suur rahulolu.

Iga rakendusameti puhul tehti kindlaks kogemused, millest õppust võtta, ja selgitati välja parandamist vajavad valdkonnad, mida on üksikasjalikumalt kirjeldatud käesolevale aruandele lisatud komisjoni talituste töödokumentides. Enamikku neist kogemustest käsitleti programmide rakendamise delegeerimisel 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus. Seda, kas kogemustest on õppust võetud, hinnatakse järgmise iga kolme aasta tagant toimuva hindamise raames, kus vaadeldakse praeguste ametite õigusjärglaste tegevust aastatel 2021–2024.

[27] Lõplik auditiaruanne Chafea juhtimis- ja kontrollisüsteemi kohta põllumajandustoodete müügiedendusmeetmete rakendamiseks, 15.9.2017.

[28] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrus (EL) nr 1144/2014 siseturul ja kolmandates riikides võetavate põllumajandustoodete teavitus- ja müügiedendusmeetmete kohta.